

بررسی اثر اکراه و اجبار در عقد و قرارداد در حقوق ایران و فقه امامیه

محمد روایی^۱

۱- کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

چکیده

اصل آزادی شخصی که قانون مدنی ایران از آن به نام اصل آزادی اراده نام برده شده این است که ایجاب می کند. هر کس در انجام یا عدم انجام امور مباح مربوط به زندگانی خود در حد قانون و مقررات آزادی عمل داشته و از روی اجبار و اکراه یا تهدیدهای مادی و معنوی مجبور به انجام کاری نشود و اساس هر عمل حقوقی که برخلاف میل باطنی و سلب آسایش و امنیت همراه باشد و در اثر تهدید و اجبار انجام شود از نظر قانون محکوم به رد یا بطلان یا عدم نفوذ خواهد بود. بررسی موضوع اکراه و اجبار، ارکان و شرایط تحقق آن و چگونگی تأثیر آن بر قراردادها از موضوعاتی است که مورد توجه فقها و حقوقدانان بوده است. پژوهش پیش رو به بررسی تطبیقی قلمرو اکراه و اجبار و آثار آن بر عقود و قراردادها در فقه امامیه و حقوق ایران می پردازد. صحت، بطلان و عدم نفوذ سه فرضی است که در مورد قرارداد مکره قابل تصور است. اغلب فقهای قرارداد مکره را غیر نافذ می دانند که با اعلام رضایت بعدی مکره (تنفیذ) به عقدی صحیح و کامل تبدیل می شود. در این پژوهش ضمن طرح نظریات مختلف و نقد آن ها به چگونگی انعکاس عقیده مشهور فقهاء در قانون مدنی اشاره خواهد شد. در تحقیق حاضر روش تحقیق از نوع روش کتابخانه ای می باشد و برای گردآوری داده ها از داده های میدانی، کتابخانه ای استفاده شده است. از این رو در این تحقیق بر آنیم تا با بررسی اثر اکراه و اجبار در عقد و قرارداد در حقوق ایران و فقه امامیه به شناخت کامل و جامع بتوان دست به وضع قوانین جامع و کارآمدتری در این زمینه زد. ابزار جمع آوری اطلاعات و داده ها در تحقیق حاضر مصاحبه، مشاهده، مقالات و مجلات و بانک های اطلاعاتی و شبکه های کامپیوتری و ماهواره های و غیره می باشد.

واژگان کلیدی: اکراه، اجبار، قرارداد، فقه و حقوق